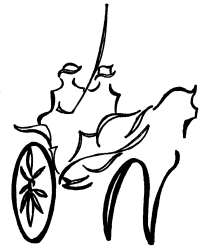


## Valjakkoajo -laji joka vie mukanaan



Suomessa ensimmäiset valjakkoajokilpailut järjestettiin vuonna 1987 Savijärven kartanolla Sipoossa. Mm Arja Mikkonen osallistui näihin ensimmäisiin kilpailuihin. Arja onkin tunnetuin suomalainen lajin edustaja, voittihan hän henkilökohtaista kultaa yksikkövaljakoiden MM-kilpailuissa Itävallassa vuonna 1998. Tällä hetkellä hän työskentelee Etelä-Ruotsissa nelivaljakkokuskin Tomas Erikssonin tallilla.

Aktiivisesti kilpailevia valjakkoita on noin 50 ja määrä on kasvamassa. Mikäli on kiinnostunut lajista, kannattaa tulla kilpailuihin seuraamaan, mitä kilpailuissa tapahtuu. Noviisi- eli aloittelijaluokassa pääsee helposti alkuun, koska niissä hyväksytään myös harjoituskärryt ja valjaat. Näin ei vaadita suurta rahallista panostusta, jotta pääsee kokeilemaan lajia. Jos ja kun lajiin jää koukkuun ja siirtyy vaikeampiin luokkiin, vaaditaan varusteitakin enemmän. Vauhdin noustessa kovaksi maratonilla, on jo turvallisuuskysymys, että ajetaan kaksiakselisilla, tähän tarkoitukseen tarkoitetuilla vaunuilla. Hevoson/ponin, kuskin, vaunujen ja valjaiden lisäksi tarvitaan taitava groommi eli avustaja, jonka tärkein tehtävä on tasapainottaa vaunuja maastoesteillä. Hevoson tai ponin tulee olla selväpäinen ja rohkea, ennemmin kuumahko kuin laiska. Erilaisia hevosia ja poneja näkee valjakkoajossa paljon. On eritoutuisia poneja, lämminverisiä ravureita, suomenhevosia, friisiläisiä, eniten kuitenkin taitaa olla puoliverisiä. Yhteistä näille kaikille on yleensä kuitenkin se, että myös hevoset ovat hulluna lajiin. Poni- ja hevosvaljakoiden kuskin alaikäraja on 14 vuotta, mutta jos ajetaan yleiseltä liikenteeltä suljetulla alueella voi nuorempikin kuski osallistua poniluokkaan.

### Kolmen päivän kilpailussa eri osakokeiden järjestys on seuraava:

#### Koulukoe

Ensimmäiseksi ajetaan koulukoe. Etukäteen on opeteltu ulkoa kouluohjelma, joka sisältää pysähdyksiä, peruutuksia, voltteja, 3- tai 5-osaisia kiemurauria, 15 metrin volttikahdeksikkoja ym. Vaikeissa ohjelmissa on myös liikkeitä, jotka ajetaan molemmat ohjat yhdessä kädessä. Valjakko esittää koulukokeessa käyntiä, harjoitusravia, koottua ravia, lisättyä ravia – laukkaa ei koulukokeessa esitetä ollenkaan. Hevoson tulee liikkua vaunujen edessä kuuliaisesti samalla tavalla kuin kouluratsastuksessa: hyvässä muodossa ja tahdissa, asettuen ja taipuen. Tuomarit antavat pisteitä, asteikko on 0-10. Liikkeiden lisäksi yksi arvostelukohta on valjakkotarkastus, jossa pisteisiin vaikuttaa valjakon ulkoasu, valjaiden ja vaunujen sekä hevosten yhteensopivuus, puhtaus ja kunto. Valjakon saamat kokonaispisteet vähennetään maksimipistemäärästä, joka on 160 ja näin muodostuvat koulukokeen virhepisteet. Koulukokeessa avustajan tehtävä on vain istua hiljaa paikallaan. Koko valjakko on juhlaravusteissa: juhla-vaunut, siistit tyyliin sopivat vaatteet ja juhla-valjaat.



#### Maraton



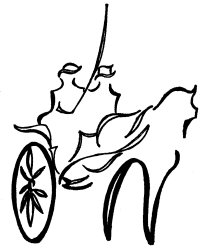
nuotit, joita voidaan seurata matkan aikana.

Maraton ajetaan vaihtelevassa maastossa, joten vaunujen tulee olla kestävämmät ja tähän osuuteen tarkoitettut. Turvakypärä on pakollinen. Groomilla on tärkeä tehtävä estealueilla tasapainottaa vaunua vauhdikkaissa mutkissa ja mäkisessä maastossa, etteivät vaunut menisi nurin. Lisäksi groommi pitää huolen siitä, että valjakko pysyy ihanneajassa radan eri osuuksilla, sekä siitä että kaikki portit tulevat ajetuksi esteillä. Kuskit ja groommit ovat käyneet radan ja varsinkin esteet etukäteen hyvin läpi, tutkien eri reittivaihtoehdot ja niistä tehdään tarkat

Radan kokonaispituus on vaikeissa luokissa n. 15-20 kilometriä. Meillä Suomessa käytetään yleensä kolmen osuuden maratonia. Ensin matkaosuuksista ajetaan A-osuus, jonka askellaji on vapaa, käytännössä kuitenkin yleensä ravi. Nopeus on 12-15 km/h. D-osuudella (pituus yleensä noin kilometri) askellaji on käynti, nopeus 6-7 km/h. Käynnin jälkeen seuraa 10 minuutin tauko, jossa eläinlääkäri tarkastaa heviset ja kaikki on kunnossa, valjakko saa jatkaa viimeiselle eli E-osuudelle. Askellaji on jälleen vapaa, nopeus 11-14 km/h.



E-osuudella sijaitsevat estealueet, joita on maksimissaan 8. Esteet ovat kiinteitä rakennelmia, joissa on merkittyjä portteja enintään 6 kappaletta yhtä estettä kohden. Portit on merkitty aakkosin A-F, joita valjakko kiertää aakkosjärjestyksessä nopeasti valitsemaan teitä pitkin. Tarkoituksena on päästä mahdollisimman nopeasti ulos estealueelta, sillä jokainen siellä vietetty sekunti tietää lisää virhepisteitä. Estealueet voivat olla luonnollisia, esimerkiksi koivikko tai niitä voidaan rakentaa. Ruotsissa olen ajanut esteellä, jossa oli bensamittareita sekä "autopesuri" harjoineen. Esteillä voi olla jyrkkiäkin ylä- ja alamäkiä, vettä, siltoja ym. Porteille on yleensä aina myös helpompi vaihtoehto, kuten kenttäratsastuksen maastokokeessa. Lisäksi helpoissa luokissa on vähennetty ajettavien porttien määrää.



Jokaiselle osuudelle on oma ihanneaikansa, joiden ylityksestä tai alituksesta saa virhepisteitä. Lisäksi virhepisteitä tulee siis estealueilla vietetystä ajasta. Eläinlääkäri tarkastaa hevoset maalissa ja seuraa niiden palautumista.

### Tarkkuuskoe

Viimeiseksi ajetaan tarkkuuskoe hiekka- tai nurmikentällä. Eläinlääkäri tarkastaa jälleen hevoset ja antaa valjakolle luvan jatkaa, jos hevoset liikkuvat puhtaasti. Tarkkuuden tarkoituksena on selvittää, miten hevoset ovat palautuneet rankasta maraton-osuudesta. Rata koostuu 15-20 portista, joissa valjakko ajaa kahden kumikartion välistä. Radalla voi olla myös puomikuja tai silta. Kartioiden päällä on pallot, jotka putoavat pienimmästäkin kosketuksesta ja siitä seuraa 5 virhepistettä. Kartioiden etäisyys on toisistaan vaunun akselileveys +20-40 cm, joten oikeiden linjojen hakeminen ja lähestyminen on tärkeää. Pallonpudotusten lisäksi virheitä tuo myös ylitetty enimmäisaika. Mikäli hevonen on kovin jumissa lihaksistoltaan edellisen päivän suorituksesta, on porttien selvittäminen ilman pudotuksia vaikeaa. Tarkkuudessa perusradan tulos vaikuttaa kokonaiskilpailuun ja uusinnassa ratkotaan osakoesijoitukset.



Kaikkien osakokeiden virhepisteet lasketaan lopuksi yhteen ja vähiten virheitä kerännyt on voittaja. Kokonaiskisan lisäksi valjakkoajossa palkitaan kaikki osakoevoittajat ja sijoittuneet. Mielestäni laji on erittäin mukaansatempaava ja mielenkiintoinen. Usean päivän ajan kestävä kilpailu kysyy hyviä hermoja ja pitkäjännitteisyyttä. Onnistunut tulos vaatii saumatonta yhteistyötä hevosen, kuskin ja groomin välillä.

Lisää tietoa valjakkoajosta:

- SRL:n julkaisu: Valjakkoajo-opas
- Kilpailusäännöt IX Valjakkoajo (SRL)
- [www.valjakko.net](http://www.valjakko.net)

Aluevalmentajat

Heidi Sinda

[heidi.sinda@hessitalli.fi](mailto:heidi.sinda@hessitalli.fi)

040-5861 937

Ben Simonsen

[bensimonsen@gmail.com](mailto:bensimonsen@gmail.com)

0400-506 484

### Valjakkoajon kilpailut 2009

10.4.	Urjala	kv-koulurataharjoitus	
26.4.	Urjala	Alue	koulu+tarkkuus
2.-3.5.	Ypäjä	kansallinen	
23.-25.5.	Loimaa	kansallinen	
11.-14.6.	Ypäjä	PM	5 lajin kv-kisa
3.-5.7.	Wiurila	kansallinen	
11.7.	Urjala	näytös	suomenhevoset yhd. tarkkuusmaraton
31.7.-2.8.	Urjala	SM	
4.-6.9.	Ypäjä	sh mestaruus	vain suomenhevoset
26.9.	Tampere	Alue	tarkkuus, huom myös Western SM



[www.valjakko.net](http://www.valjakko.net)